

## POSTANOWIENIE

7 czerwca 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

na posiedzeniu niejawnym 7 czerwca 2024 r. w Warszawie  
w sprawie z wniosku W. R.

z udziałem T. K., R. K., C. K., R. K., R. R., A. R., M. K., E. S., W. R., A. R., K. K., T.  
K., B. K., M. D., A. K., G. K., H. K., Gminy Ryki, Powiatu R. z siedzibą w R., A. L.,  
M. M., K. P., B. S., A. S., A. M. i J. Ż.

o stwierdzenie nabycia własności przez zasiedzenie,  
na skutek skargi kasacyjnej W. R.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Lublinie  
z 4 lutego 2021 r., III Ca 554/20, II Cz 382/20,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od W. R. na rzecz uczestników R. K., T. K., C. K. i R. K.  
kwoty po 337,50 (trzysta trzydzieści siedem 50/100) zł na rzecz  
każdego z nich z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za  
opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po  
upływie tygodnia od dnia doręczenia orzeczenia zobowiązanemu  
do dnia zapłaty z tytułu kosztów postępowania kasacyjnego.**

## UZASADNIENIE

Postanowieniem z 28 lutego 2020 r. wydanym w sprawie z wniosku W. R. z  
udziałem T. K., R. K., C. K., R. K., R. R., A. R., M. K., E. S., W. R., A. R., K. K., T.

K., B. K., M. D., A. K., G. K., H. K., Gminy Ryki, Powiatu R. z siedzibą w R., A. L., M. M., K. P., B. S., A. S., A. M. i J. Ż. Sąd Rejonowy w Rykach oddalił wniosek W. R. o zasiedzenie; stwierdził, że R. i T. małżonkowie K. nabyli z mocy prawa przez zasiedzenie z dniem 9 lutego 2006 r., na zasadzie małżeńskiej wspólności ustawowej, własność bliżej opisanej nieruchomości położonej w R., stanowiącej działkę gruntu nr [...]o powierzchni 0,0050 ha powstałej w wyniku podziału działki nr [...]1. Po rozpoznaniu apelacji wnioskodawczynie W. R. od tego orzeczenia, Sąd Okręgowy w Lublinie postanowieniem z 4 lutego 2021 r. zmienił je częściowo przez zastąpienie daty zasiedzenia wskazanej w postanowieniu (9 lutego 2006 r.) datą 1 stycznia 2007 r. i oddalił apelację w pozostałej części. Wnioskodawczynie wniosła skargę kasacyjną, opierając wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania na przyczynie kasacyjnej objętej art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 3 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, służącym ochronie interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa, wkład Sądu Najwyższego w rozwój orzecznictwa i nauki prawa oraz eliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu nieważnym lub orzeczeń oczywiście niezgodnych z prawem. Stosownie do 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Z punktu widzenia funkcji oraz założeń skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, rolą „przedsądu” jest wstępna selekcja skarg pod kątem spełniania wymienionych wyżej kryteriów (przyczyn kasacyjnych) kwalifikujących skargę do jej przedstawienia Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca podniosła, że zaskarżone postanowienia zostały wydane w warunkach nieważności postępowania, z naruszeniem art. 379 pkt. 5 k.p.c., albowiem do udziału w sprawie

nie została wezwana jedna z właścioleek nieruchomości sąsiedniej, a zatem osoba zainteresowana.

Nieważność postępowania, stanowiąca jedną z przyczyn kasacyjnych (art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 3 k.p.c.), jest uchybieniem procesowym, które Sąd Najwyższy bierze pod uwagę z urzędu w granicach zaskarżenia (art. 398<sup>13</sup> § 1 k.p.c.). W obu sytuacjach, zgodnie z utrwalonym poglądem orzecznictwa, chodzi o nieważność postępowania przed sądem drugiej instancji (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 7 maja 2009 r., II CSK 80/09; z 7 czerwca 2013 r., II CSK 720/12 oraz z 18 lutego 2016 r., V CSK 465/15). Odnosząc się do przedstawionej we wniosku argumentacji, należy podnieść, że w uchwale składu siedmiu sędziów z 20 kwietnia 2010 r., III CZP 112/09, stanowiącej zasadę prawną (OSNC 2010, nr 7-8, poz. 98) Sąd Najwyższy przyjął, że niewzięcie przez zainteresowanego udziału w sprawie rozpoznawanej w postępowaniu nieprocesowym nie powoduje nieważności postępowania. W uzasadnieniu powołanej uchwały wyjaśnił, że nie istnieje status strony w ujęciu abstrakcyjnym; konkretna osoba staje się stroną dopiero wskutek wytoczenia powództwa, pozwania lub wstąpienia do sprawy w takiej właśnie roli. Do nieważności postępowania z powodu pozbawienia możliwości działania w rozumieniu art. 379 pkt 5 k.p.c. może zatem dojść jedynie w odniesieniu do osoby biorącej udział w postępowaniu, której prawo do działania i obrony jej praw zostało naruszone lub unicestwione. Rozważania te należy przenieść na grunt postępowania nieprocesowego, zastępując pojęcie „strona” pojęciem „uczestnik”. Uczestnikiem, jest tylko ten, kto bierze w tym charakterze udział w postępowaniu nieprocesowym po wskazaniu go przez wnioskodawcę i doręczeniu odpisu wniosku, po wzięciu udziału w sprawie w wyniku własnej inicjatywy lub na skutek wezwania przez sąd (art. 510 k.p.c.). W konsekwencji posługiwanie się art. 379 pkt 5 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. w odniesieniu do osób, które nie stały się (nie były) uczestnikami postępowania, choćby były zainteresowane, jest wyłączone. Argument przesądający, przemawiający przeciwko nieważności postępowania nieprocesowego w omawianym przypadku, wynika z art. 524 § 2 k.p.c., zgodnie z którym - inaczej niż w procesie - osoba zainteresowana, niebędąca uczestnikiem postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem orzekającym co do istoty sprawy, może żądać

wznowienia postępowania, jeżeli postanowienie to narusza jej prawa. W orzecnictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest także pogląd, że w sprawach o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie, krąg podmiotów zainteresowanych tworzą osoby, których praw dotyczy wynik tego postępowania. Krąg ten nie obejmuje właścicieli lub posiadaczy sąsiednich nieruchomości, jeżeli nie roszczą sobie oni praw do własności nieruchomości lub przygranicznych pasów ziemi, oraz tych osób, które nie mają interesu wpływającego z prawa podmiotowego (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 5 października 1971 r., III CRN 271/71, OSNCP 1972 Nr 2, poz. 41; z 11 września 1991 r., III CZP 79/91, OSNCP 1992 Nr 5, poz. 69 oraz z 26 maja 2021 r., III CSKP 99/21). Skarżąca nie przytoczyła we wniosku argumentacji wskazującej na występowanie tego rodzaju okoliczności w tej sprawie.

W tym stanie rzeczy orzeczono, jak w sentencji. O kosztach postępowania na rzecz uczestników T. K., R. K., C. K., R. K., którzy wnieśli w terminie odpowiedź na skargę kasacyjną, orzeczono na podstawie art. 520 § 3, 98 § 1<sup>1</sup> k.p.c. i art. 99 oraz art. 391 § 1 i art. 398<sup>21</sup> w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. przy uwzględnieniu § 5 pkt 1 w zw. z § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 oraz § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (jedn. tekst :Dz. U. z 2023 r. poz. 1964 z późn. zm.).

[SOP]

(r.g.)